

Emilio Lledó. Tres apunts imprescindibles sobre educació i cultura

Published by [Interacció](#) [1] on 08/10/2018 - 09:03

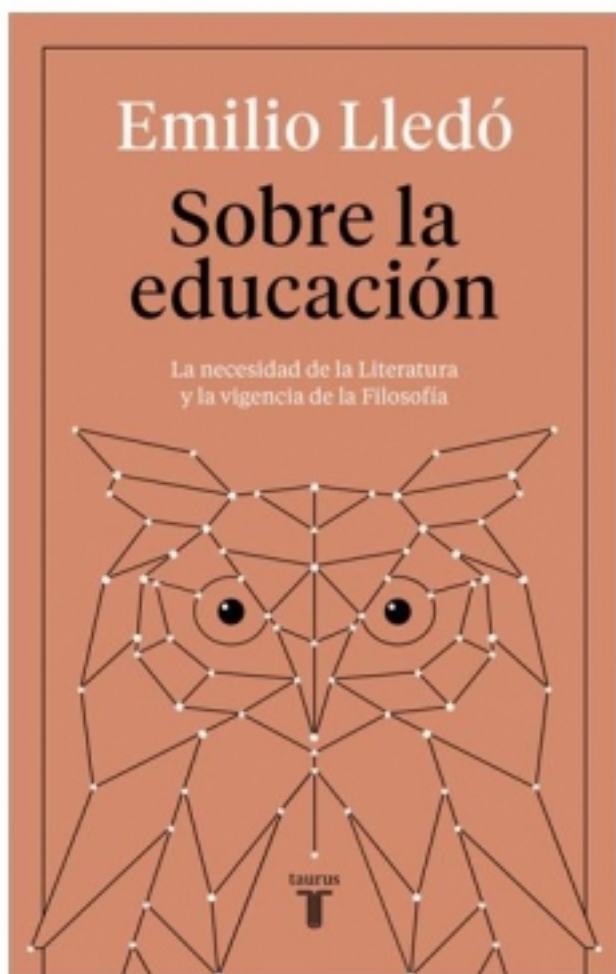
[Emilio Lledó](#) [2] | [Taurus](#) [3]

En un espai com [Interacció 18](#) [4], on repensem l'**educació i la cultura com a àmbits inseparables de la noció d'humanitat**; on parlem de **les arts i les ciències**, de **les imatges i les paraules**, dels **viatges i la memòria col·lectiva** i, més encara, de la **igualtat i la llibertat**, la figura d'[Emilio Lledó](#) [5] (Sevilla, 1927), pensador amb una llarga trajectòria en la docència universitària que ha fet de l'educació el centre de la seva filosofia, ha de ser ben present.

En l'ideal pedagògic d'Emilio Lledó hi figuren tres conceptes, '**cultura**', '**política**' i '**educació**', els quals al llarg de la seva obra han anat teixint una **reflexió madura i compromesa sobre** l'essència de les persones i el desenvolupament de les seves vides. Si bé l'abast d'aquesta reflexió és amplíssim, avui volem destacar alguns dels àmbits en què es concreta en l'obra "[Sobre la educación. La necesidad de la Literatura y la vigencia de la Filosofía](#) [6]" (2018), tenint en compte els debats globals i locals que caracteritzen la nostra actualitat:

- l'educació per a la cultura de la democràcia,
- l'educació per a tota la vida i
- els espais de l'educació institucionalitzada.

L'educació per a la cultura de la democràcia

Diu Emilio Lledó que les tres preguntes que Immanuel Kant (1724-1804) va formular a la “[Crítica de la raó pura](#) [7]” (1781) són els **pilars dels plantejaments educatius de la nostra societat**: “Què puc saber; què he de fer; i què puc esperar.”[1] El nostre saber, la cultura humana, depèn d’allò que l’educació ens entrega. I **l’educació, la paideia, és el fonament principal de la convivència**, que és alguna cosa més que la manifestació dels interessos individuals o del seu clan; és l’**exigència de la democràcia**.

A les polis, l’educació significava l’exercici de la llibertat i la igualtat, era la base de la cultura democràtica que tot ciutadà havia de cultivar des de la infantesa. I avui dia, **la ciutadania ha de lluitar per una pedagogia de la justícia**, la solidaritat que continuï garantint **la llibertat i la igualtat en l’educació pública**. Que l’Estat subvencioni amb diner públic els interessos ideològics de certs col·legis elitistes, afirma Lledó, no és només una aberració pedagògica sinó una clamorosa injustícia. Alguna pista per combatre aquestes males praxis? [Juan de Mairena](#) [8],[2] d’**Antonio Machado**, és una de les **lectures que recomana l’autor per promoure una consciència ciutadana basada en la llibertat ètica i la creativitat intel·lectual**, davant de la pedagogia de l’odi, l’exclusió i el fanatisme.[3] I és que no hi ha futur sense memòria.[4]

L’educació per a tota la vida

L’educació permanent, el “[lifelong learning](#) [9]” que avui dia sentim tant anomenar, **és en realitat un vell tòpic de la cultura** que sorgeix en el moment en què a través d’ella es **planteja la llibertat humana davant d’estructures socials que consoliden l’opressió**. És un dels temes cabdals del nostre temps, i la **base de la ciutat educadora**. [5] Emilio Lledó denuncia la **vacuitat i reiteració del discurs dels organismes oficials i l’àmbit legislatiu** sobre aquest concepte, els quals no tenen en compte la realització possible d’allò que s’ensenya, en una societat que no vol abordar una vertadera revolució educativa basada en un ensenyament i una mentalitat obertes.

¿Hasta qué punto una organización del poder puede promocionar una educación de la que brotan los fermentos que lo destruyan?”

En la societat de la informació **no és possible mantenir separats els discursos i els fets, els ideals i la realitat**. Assistim dia rere dia a la retransmissió de les més descarnades imatges del món dels fets. Per tant, **el plantejament sobre l'educació per a tota la vida que ens arriba des de les instàncies oficials no és vàlid**, com tampoc no ho són els mètodes caducs de les escoles i les universitats que no reconeixen la identificació entre educació i llibertat ni paren atenció a l'univers de possibilitats d'un món per realitzar.

Erasmus+, el programa d'aprenentatge permanent impulsat per la Comissió Europea

Ni la escuela ni la universidad hacen amar las materias que tienen que enseñar. Sorprende que, en una época de extraordinaria curiosidad y creatividad como la infancia y la adolescencia, se produzca ese **alejamiento del mundo del saber, de la sensibilidad y en definitiva de la auténtica cultura.**"

Els espais de l'educació institucionalitzada

Emilio Lledó va rebutjar, fa pocs mesos, **la Medalla d'Or de la Comunitat de Madrid**. Aquest fet s'ha d'entendre **en el context de l'escàndol del màster de Cristina Cifuentes i el de tants altres polítics** que han obtingut títols de manera il·lícita, amb la **complicitat de les institucions polítiques i educatives del país**. El filòsof llança **dures crítiques al sistema universitari** actual, començant pel sometiment a les **idees burgeses d'utilitarisme** de professió que avui dia estan fent desaparèixer les **Humanitats** dels plans d'estudis arreu del món, tal com denuncia [Martha C. Nussbaum](#) [10].^[6]

Es essencial la **defensa de una escuela pública** que haga desaparecer las azarosas e injustas diferencias que necesariamente impone la sociedad".

Lledó estudia els **models universitaris de la reforma alemanya i les propostes espanyoles**, especialment la d'Ortega i Gasset a "Misión de la Universidad y otros ensayos sobre educación y pedagogía" **per donar respostes a les deficiències que presenten els models actuals**, les quals passen per revisar els fonaments d'una societat autènticament democràtica, basada en la solidaritat i, sobretot, prendre consciència del fet que, malgrat el flagrant abandonament dels problemes reals de la universitat i l'ensenyament, hi ha determinats grups ideològics que són ben conscients de la importància que té el fet d'apoderar-se de l'educació d'un país. I sentència: **"El problema es saber quién manda. Eso es todo."**

A [Interacció 18](#) [4], on defensem al pensament crític i l'apertura, debatrem algunes d'aquestes qüestions amb persones que també hi tenen molt a dir. No us ho perdeu!

L'entrevista a Emilio Lledó al programa 'Singulars' (2012), una conversa a recuperar

Podeu consultar aquest [llibre](#) [6] al [Centre d'Informació i Documentació](#) [11]

[Inicia sessió](#) [12] o [registra't](#) [13] per enviar comentaris

[1] Emilio Lledó (2018). "Sobre la educación. La necesidad de la Literatura y la vigencia de la Filosofía" (p. 20).

[2] Vegeu el capítol: "Juan de Mairena, una educación para la democracia" (p. 119).

[3] Per aprofundir sobre aquesta qüestió podeu consultar "[Ser quien eres. Ensayos para una educación democrática](#) [14]" (2009), també d'Emilio Lledó, disponible al [Centre d'Informació i Documentació del CERC](#) [11].

[4] Reviseu el post d'Interacció 18 "[La cultura democràtica s'aprèn: competències per a una ciutadania activa](#) [15]".

[5] Vegeu l'informe de la UNESCO "[Aprender a ser. La educación del futuro](#) [16]" (1972), d'Edgar Faure i altres autors.

[6] Llegiu "[Sin fines de lucro. Por qué la democracia necesita de las humanidades](#) [17]" (Martha C. Nussbaum, 2010), disponible al [Centre d'Informació i Documentació del CERC](#) [11].

Tags: Espanya

Tags: universitat

Tags: educació

Tags: democràcia

Tags: humanitats

Tags: filosofia

Tags: #interaccio18

- [18]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/CIDOC/blogs/2018/10/08/emilio-lledo>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] [https://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-](https://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-search.pl?idx=k&q=lled%C3%B3&sort_by=pubdate_dsc&limit=au:Lled%C3%B3,%20Emilio)

[search.pl?idx=k&q=lled%C3%B3&sort_by=pubdate_dsc&limit=au:Lled%C3%B3,%20Emilio](https://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-search.pl?idx=k&q=lled%C3%B3&sort_by=pubdate_dsc&limit=au:Lled%C3%B3,%20Emilio)

[3] <https://twitter.com/tauruseditorial?lang=ca>

[4] <http://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2018/interaccio18-programa>

[5] [http://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-](http://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-search.pl?idx=k&q=lled%C3%B3&sort_by=pubdate_dsc&limit=au:Lled%C3%B3,%20Emilio)

[search.pl?idx=k&q=lled%C3%B3&sort_by=pubdate_dsc&limit=au:Lled%C3%B3,%20Emilio](http://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-search.pl?idx=k&q=lled%C3%B3&sort_by=pubdate_dsc&limit=au:Lled%C3%B3,%20Emilio)

[6] <https://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=46010>

[7] <http://www.alcoberro.info/planes/kant2.htm>

[8] <https://www.culturamas.es/blog/2014/03/30/antonio-machado-reflexiones-de-juan-de-mairena/>

[9] http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme_en

[10] <https://www.elheraldo.co/educacion/el-duro-discurso-de-martha-nussbaum-sobre-el-futuro-de-la-educacion-mundial-233416>

- [11] <http://www.diba.cat/web/cerc/cidoc>
- [12] <http://interaccio.diba.cat/>
- [13] <http://interaccio.diba.cat/form/alta-comunitat>
- [14] <https://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=45734>
- [15] <http://interaccio.diba.cat/CIDOC/blogs/2018/cultura-democratica>
- [16] <http://unesdoc.unesco.org/images/0013/001329/132984sb.pdf>
- [17] <https://cercles.diba.cat/cgi-bin/koha/opac-detail.pl?biblionumber=42836>
- [18] <https://interaccio.diba.cat/node/7788>